

GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ İLE MUTLULUK ALGISI ARASINDAKİ İLİŐİ: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA

Prof. Dr. Ali ELEREN

İŞletme Bölümü, İİBF, Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu, Türkiye
aeleren@kastamonu.edu.tr

Yrd. Doç. Dr. Guzel SADYKOVA

İŞletme Bölümü, İİBF, Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu, Türkiye
gfsadykova@gmail.com

Öz

Çalışmanın amacı, girişimcilik eğilimi ile mutluluk algısı arasındaki ilişkiyi incelemektir. Girişimcilik eğilimi, belirsizlik toleransı, bağımsızlık ihtiyacı, risk alma, yaratıcılık, yenilikçilik, insanlarla ilişki, içsel kontrol odağı ve başarıma ihtiyacı boyutlarıyla temsil edilmiştir. Araştırmada anket yöntemi kullanılmış olup, anket Afyon Kocatepe ve Kastamonu üniversiteleri öğrencilerine uygulanmıştır. Ankette ölçüm aracı olarak Avşar (2007) tarafından geliştirilen girişimcilik eğilimi ölçeğinden ve Oxford mutluluk ölçeğinden (Hills ve Argyle, 2002) yararlanılmıştır. Araştırmanın bulguları, mutluluk ile yenilikçilik, insanlarla ilişki, bağımsızlık ihtiyacı ve yaratıcılık boyutları arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki, risk alma boyutu arasında negatif bir ilişki olduğunu göstermiştir.

Anahtar kelimeler: Girişimcilik Eğilimi, Yaratıcılık, Yenilikçilik, Mutluluk Algısı, Oxford Mutluluk Ölçeği.

THE RELATIONSHIP BETWEEN ENTREPRENEURSHIP TENDENCY AND PERCEPTION OF HAPPINESS: A STUDY ON UNIVERSITY STUDENTS

Abstract

The aim of this study is to research the relationship between entrepreneurship tendency and perception of happiness. Entrepreneurship tendency was represented with tolerance of ambiguity, need for independence, risk-taking, creativity, innovation, relationships with people, internal locus of control and need for achievement aspects in this study. Survey method was used in this study and the surveys were administered to the students of Afyon Kocatepe University and Kastamonu University. Entrepreneurship tendency scale, which was developed by Avsar (2007) and Oxford happiness questionnaire (Hills & Argyle, 2002) were used as measurement tools in the survey. The findings of the research showed that there is a positive and significant relationship between happiness and innovation, relationships with people, need for independence, creativity. Moreover, it was found that there is a negative relationship between happiness and risk-taking.

Keywords: Entrepreneurship Tendency, Creativity, Innovation, Perception of Happiness, Oxford Happiness Questionnaire.

1. Giriş

Girişimcilik, parasal ve kişisel tatmin ödülü karşılığında, finansal, psikolojik ve sosyal riskleri üstlenerek gerekli zaman ve çabayı harcayıp farklı değerde mal ve hizmet yaratma

(Akpınar, 2011: 14; Kesim, 2010: 8; Soylu ve diğ., 2015: 314); iş dünyasındaki fırsatları tespit ederek fırsatların hedeflere, imkânlarla ve değerlere uygun olduğunun anlaşıldığı anda, kâr, itibar, büyüme, yeniliklere öncü olma vb. amaçları ile riskleri de göze alarak, yararlı ürün ve hizmetleri üreten etkin, esnek, yaratıcı, hızlı işletmelerin var olması için diğer üretim faktörlerini belirli bir düzen içinde bir araya getirme sürecidir (Ataseven, 2011: 22; Demirel ve Tikici, 2004: 52; Polat ve Aktop, 2010: 7). Bunların yanı sıra girişimcilik, insanların düşündüklerinin, hayalini kurduklarının, gerçekleşmesini arzu ettiklerinin önündeki engellere takılmadan büyük bir özveri ve kararlılıkla hayata geçirme, hayalden, fikir olmaktan çıkarma ve gerçek hayatta uygulamaya alma eylemidir (Güner ve Korkmaz, 2011: 45). Kavramla ilgili yapılan tanımlamalarda görülen ortak nokta, girişimciliğin ekonomik fırsatların yeni değerlere dönüştürüldüğü bir süreç olarak ele alınmasıdır (Ağca ve Yörük, 2006: 160).

Girişimcilik bireylerin bilişsel, psikolojik, sosyal bileşenleriyle ilişkili olup, çalışmada girişimcilik eğilimi, belirsizlik toleransı, bağımsızlık ihtiyacı, risk alma, yaratıcılık, yenilikçilik, insanlarla ilişki, içsel kontrol odağı ve başarıma ihtiyacı boyutlarıyla ifade edilmiştir.

Mutluluk, bireyin yaşamına dair olumlu düşünce ve duygularının miktarca üstünlüğü (Kangal, 2013; Myers ve Diener, 1995); tam bir ruh memnunluğu ve iç hoşnutluk (Köksal, Bayraktaroğlu ve Sarı, 2014: 74); yaşamın bilişsel ve duyuşsal açıdan değerlendirilmesi (Diener, 1994: 108; Doğan, Sapmaz ve Akıncı Çötök, 2013: 392) şeklinde tanımlanabilir. Mutluluk düzeyi, bireyin kendi hayatının toplam kalitesini olumlu değerlendirme oranı (Bülbül ve Giray, 2011: 114), hedefleri, yaşama dair beklentileri ve onlara yüklenen anlamlarla ilgilidir (Mullis, 1992).

Çalışma girişimcilik eğilimi ile mutluluk algısı arasındaki ilişkinin niteliğini araştırmayı amaçlamaktadır. Bireyin değerleri, kişiliği, içsel motivasyonu, aile yapısı, aldığı eğitim, uygun iş süreçleri vb. gibi alt unsurları içeren girişimcilik eğilimi, çevreye yönelik pozitif tutum, beklentiler, yaşam kalitesini yükseltme isteği, manevi tatmin, iyimserlik, rasyonel ilişki yönetimi vb. ile özdeşleşmektedir. Bunun yanı sıra yaşamdan alınan doyum ve bireyin kendi varlığından, refahından, başarısından, emniyetinden, yaşam kalitesinden duyduğu iç memnuniyetini ifade eden mutluluk (öznel iyi oluş), belirsizliklerle başa çıkma, olayları olumlu yorumlama, iş hayatında başarılı olma, bilinçli bir biçimde çözüm odaklılık psikolojisini geliştirme, bireyi keşfetmeye güdüleme vb. etkenleri de kendi bünyesinde barındırmaktadır. Dolayısıyla, girişimcilik eğilimi ile mutluluk algısı arasında etkileşimsel bir bütünlüğün, olumlu bir korelasyonun olduğu varsayılabilir.

2. Girişimcilik Eğilimi: Kavramsal Çerçeve

Girişimcilik kavramı, Fransızca'dan ("entreprendre") gelen ve kökeni (Latince "intare") kuruluş ("enterprise") kelimesine dayanan girişimci ("entrepreneur") kelimesinden gelmektedir (Balaban ve Özdemir, 2008: 134; Kantur, 2007: 133; Luchsinger ve Bagby, 1987; Talih Akkaya, Yıldız ve Koldere Akın, 2014). Girişimcilik, yeterli çaba ve zaman tahsis edilerek, finansal, fiziksel ve sosyal risklere katlanılarak parasal ödüller, kişisel tatmin ve bağımsızlık elde ederek yeni bir değer yaratma sürecidir (Güney ve Nurmakhmatuly, 2007; Hisrich ve Peters, 1998). Avşar'a (2007) göre, girişimcilik, iş fikrinin iş riskinin göz önüne alınarak kâr beklentisi ile işe dönüştürülmesidir (Güreşçi, 2014: 24).

Girişimcilik, yaşadığımız çevrenin yarattığı fırsatları sezme, o sezgilerden düşler üretme, düşleri projelere dönüştürme, projeleri yaşama taşıma ve zenginlik üreterek insan yaşamını kolaylaştırma becerisine sahip olmaktır (Arslan, 2002: 2; Bozkurt, 1996: 5).

Long (1983) girişimcilik tanımlarını karşılaştırarak üç ortak yön tespit etmiştir. Bunlar; belirsizlik ve risk, bütünleşik yönetsel beceri ve yaratıcı fırsatçılıktır (Güney ve Nurmakhmatuly, 2007: 64).

Girişimcinin içinde yetiştiği ve yer aldığı ekonomik çevre onun "ekonomik şartlarını"; aile yapısı, aile kökeni, eğitimi, yaşı vb. "sosyolojik şartlarını" ve kendisine ilişkin öznel algısı, işini sevmesi, iş disiplini vb. özellikleri de, "psikolojik şartlarını" oluşturmakta ve girişimcilik bu üç ögenin çeşitli varyasyonlarının bir sonucu şeklinde biçimlenmektedir (Arslan, 2002: 3).

Girişimcilik davranışı üzerine çalışma yapan araştırmacılar girişimcilere yönelik farklı sınıflandırmaları öne sürmektedirler (Öneren, 2012: 13-14). En yaygın sınıflandırmalardan biri, tüccar yönelimli ve fırsat yönelimli girişimciler biçiminde yapılan ayırmadır (Damgacıoğlu ve Uygun, 2011: 22; Das ve Teng, 1997: 74). Tunç (2007: 81) başlatan girişimci, toy girişimci, alışmış girişimci, seri - dizi girişimci, yatırımcı girişimci gibi girişimci türlerini açıklamıştır. Girişimcilik deneyimini temel alan bir sınıflandırmaya göre, girişimciler deneyimsiz ve deneyimli olmak üzere iki temel gruba ayrılmaktadırlar (Wright, Westhead ve Sohl, 1998: 6). Schaper (2002: 10) geleneksel girişimciler, işletme girişimcileri (iç girişimciler) ve sosyal girişimciler olmak üzere üç girişimcilik türünden bahsetmektedir (Aykan, 2012: 197).

Girişimcilik özellikleri arasında başlıca yaratıcılık, gayretlilik, zorluklardan yılmama, belirsizliğe tolerans (Ferrante, 2005; Karabulut, 2009: 332), başarıya ihtiyacı, kontrol odaklılık, risk alma eğilimi (Bakan ve diğ., 2012: 261; Bygrave, 1989), özgüven (Robinson ve diğ., 1991), yenilikçilik (Bozkurt ve Erdurur, 2013; Koh, 1996), enerji düzeyi (Soyşekerçi ve

Akatay, 2004: 72), kârlı fırsatları yakalayıp elde tutabilme yeteneği (Littunen, 2000: 295; Özkan ve diğ., 2003: 148), değişimleri yeni ve önemli birer fırsat olarak görme, detaylara önem verme ve en iyisini gerçekleştirmeye çalışma (Lambing ve Kuehl, 2000; Öneren, 2012: 12) vb. gösterilebilir.

Çalışmada girişimcilik eğilimi belirsizlik toleransı, bağımsızlık ihtiyacı, risk alma, yaratıcılık, yenilikçilik, insanlarla ilişki, içsel kontrol odağı, başarıma ihtiyacı boyutlarıyla incelenmiş ve Avşar'ın (2007) girişimcilik eğilimi ölçeğiyle ölçülmüştür.

Belirsizlik toleransı (BT), belirsiz durumlara olumlu tepki verebilme yeteneğidir (Erdem, 2001: 44). Belirsizlik toleransı, yüksek hoşgörü ile bireylerin yaratıcı ve yenilikçi çözümler üretmelerine olanak sağlar (Bozkurt ve Erdurur, 2013: 61; Teoh ve Foo, 1997). Shere (1982) büyük ekonomik kuruluşların yöneticileri ile girişimciler arasında yaptığı bir karşılaştırmada girişimcilerin daha yüksek toleransa sahip olduğunu belirlemiştir (Soylu ve diğ., 2015: 316). Aynı zamanda belirsizliğe karşı toleransın girişimcilik sürecinin önemli bir bölümünü etkileyen bir motivasyon aracı olduğu görülmüştür (Korkmaz, 2012: 213; Shane, Locke ve Collins, 2003: 265-266).

Bağımsızlık ihtiyacı (BI), bireylerin önemli kararlar vermede ve fırsatların peşine düşmede bağımsız olarak hareket edebilme serbestliğini ifade etmektedir (Brenkert, 2009; Özdemir, 2015: 45). Brice (2002) girişimcilerin kariyer tercihi ile bağımsız olma arzusu arasında pozitif bir ilişki olduğunu tespit etmiştir (Avşar, 2007: 18; Brice, 2002: 356).

Risk alma (RA), kontrol edilemeyen faktörlerin olumsuz sonuçlar doğurma olasılığıdır (Soylu ve diğ., 2015: 317). Girişimciler için risk, beklenen geri dönüşün maksimum olacağına dair inancı ve rasyonel karar verme vasıtasıyla teşebbüsün gerçekleştirilmesini kapsar (Talih Akkaya, Yıldız ve Koldere Akın, 2014: 111). Yapılan araştırmalara göre, girişimci olma ile risk alma arasında pozitif bir korelasyon olduğu tespit edilmiştir (Caliendo ve Kritikos, 2011: 2; Solmaz ve diğ., 2014: 43). Norton Jr. ve Moore (2006) yaptıkları çalışmada, risk almanın girişimcilerin önemli bir özelliği olduğu ve girişimci olanların girişimci olmayanlara kıyasla daha fazla risk üstlendikleri sonucuna varmışlardır (Bozkurt ve Erdurur, 2013: 60).

Yaratıcılık (YA), mevcut olan fikirlerin bir araya getirilmesi, değiştirilmesi ve sentezlenmesi sonucunda yeni fikirlerin yaratılmasını içerir. Yaratıcılık; değişim ve yeniliğin benimsenmesi, fikir ve olasılıkların test edilebilmesi, farklı bir bakış açısıyla (dış dünyaya bakışta esneklikle) örgütün dış çevresinde meydana gelen olaylara bakabilmesi ve var olan ürünlerin geliştirilmesi gibi eğilimleri kapsar (Duran ve Saraçoğlu, 2009: 58). Fatoki (2010) yapmış olduğu araştırmada son sınıfta olan üniversite öğrencileri arasında yaratıcılığın girişimcilik niyetini etkileyen beş motivatörden biri olduğunu bulmuştur. Hamidi, Wennberg

ve Berglund (2008) yüksek yaratıcılık puanlarının, öğrencilerin girişimcilik niyeti üzerine güçlü ve pozitif bir etkisinin olduğunu tespit etmişlerdir (Aydıntan, Göksel ve Ekmekçioğlu, 2014: 97). Yaratıcılık ile girişimcilik arasındaki ilişki, riskin olduğu dönemlerde girişimcinin yaratıcılığını kullanarak oluşabilecek olumsuz durumları en aza indirebilmesidir (Arslantaş, 2001: 18).

Yenilikçilik (YEN), yeni ürünler, yeni yöntemler yaratma, yeni pazarlara girme, yeni bir organizasyon yapısı kurma ve tüm bunlara yönelik bir irade ortaya koymayı içeren eğilimdir (Keleş ve diğ., 2012: 110; Solmaz ve diğ., 2014: 43). Luecke'ye (2008: 3) göre, orijinal, yeni ve değerli bir ürün, bir üretim süreci ya da bir hizmet yaratmak için bilginin sentezi, kombinasyonu ya da somutlaşmasıdır (Aksay, 2011: 9; Yamamoto, 2009: 103). Karimi, Daryani ve Rezvanfar (2011), yenilikçiliği, yeni ürünler, hizmetler, süreçler, teknolojiler ve iş modellerinin oluşturulması ile teknolojideki gelişmeleri vurgulamak şeklinde ifade etmişlerdir (Bozkurt ve Erdurur, 2013: 61). Yenilikçilik, girişimcilerin odak noktası ve son derece önemli karakteristik özelliği ve yaratıcılığın ticari versiyonu olarak kabul edilmektedir (Talih Akkaya, Yıldız ve Koldere Akın, 2014: 112).

İnsanlarla ilişki (IL), bilgi, duygu, düşünce ve becerilerin olabildiğince iyi şekilde başkalarına aktarılması sürecini kastetmektedir (Karagöz ve Kösterelioğlu, 2008: 82; Uluköy, Demirel ve Kahya, 2013: 84). Girişimci, insanlarla iyi geçinme ve pozitif ilişki kurabilme yeteneğine sahip olmalıdır (Avşar, 2007). İletişimin etkin ve ilişkilerin sağlam olması; güvenilir olma, hızlı karar alabilme, belirsizlik ve riske karşı yüksek tolerans gösterme, strese dayanıklı olma, ikna kabiliyetine sahip olma, iletişimi kolayca başlatabilme, çevrenin farkında olma ve geri beslemeye önem verme gibi faktörlerin bütünleşmesi ile mümkün olur (Soylu ve diğ., 2015: 319; Tikici ve Aksoy, 2009: 35).

İçsel kontrol odağı (İK), bireyin kendi hayatının gidişatını kontrol edebilme yeteneğine sahip olduğuna dair inancını ifade etmekte (Çetinkaya Bozkurt, 2011; Solmaz ve diğ., 2014: 43) ve bir girişimcilik karakteri olarak değerlendirilmektedir (Alpkan, Keskin ve Zehir, 2002; Brice, 2002; Mueller ve Thomas, 2001; Robinson ve diğ., 1991). İçsel kontrol odağına sahip bireylerin, kendilerini daha etkili, güvenli ve bağımsız olarak algılayan, yüksek derecede öz-saygı ve olumlu öz kavramına sahip, daha fazla bireysel sorumluluk üstlenen, atılgan, girişimci, duygusal yönden daha sağlıklı ve dengeli oldukları görülmüştür (Çoban ve Hamamcı, 2006: 395; Oktay, 2013: 81). Basım ve Şeşen (2008) içsel kontrol odağı ile girişimcilik arasında pozitif bir ilişkinin olduğunu (İşcan ve Kaygın, 2011: 447; Naktiyok, 2004: 26-27) ve iç kontrol odaklı bireylerin dış kontrol odaklılarla karşılaştırıldığında, daha

yenilikçi bir tutum sergilediklerini ve daha fazla risk üstlenerek fırsatlara odaklanabildiklerini tespit etmişlerdir.

Başarma ihtiyacı (BAI), başarı ve mükemmelliğe ulaşmak için mücadeleci olmaya iten bir güçtür (Keleş ve diğ., 2012: 109). Başarı güdüsü, zor bir işin üstlenilmesi, belirsizlikle yüzleşme ve performans sonuçları için bireysel sorumluluk alma gibi davranışlarla dışa vurulmaktadır (Sagie ve Elizur, 1999: 376; Süral Özer ve Topaloğlu, 2008). Başarma ihtiyacı, insanları girişimciliğe sevk etmek, kontrollü riskleri üstlenmeye yöneltmek, problem çözme becerisini geliştirmek ve amaçların belirlenmesine yardımcı olmak bakımından girişimciliğe katkıda bulunmaktadır (Hisrich ve Peters, 1998: 70; Korkmaz, 2012: 212; Talih Akkaya, Yıldız ve Koldere Akın, 2014: 112). McClelland'a (1961) göre, yüksek başarı ihtiyacına sahip olan insanların, bireysel çaba ve beceri gerektiren, makul bir risk düzeyi olan ve başarı ile ilgili geri bildirimleri içeren faaliyetleri ve görevleri üstlenme eğilimleri, düşük başarı ihtiyacı olan kişilere göre daha fazladır (Soylu ve diğ., 2015: 318).

3. Mutluluk Algısı: Tanımı ve İçeriği

Mutluluk, bireyin yüksek tatmin durumu; kendi varlığından, refahından, başarısından, emniyetinden, yaşam kalitesinden duyduğu iç memnuniyeti; hayatından aldığı derin doyum (Dal', 2000: 567) ve yaşamına ilişkin bilişsel ve duyuşsal değerlendirmelerinin bir sonucudur (Doğan ve Sapmaz, 2012: 298). Yaşam memnuniyeti, moral ve öznel iyi olma/oluş hali (sübjektif esenlik) terimleri mutluluk yerine kullanılacak kavramlardır (Bülbül ve Giray, 2011: 114). Herkes mutlu olmak ister. Dolayısıyla, mutluluk insan hayatının nihai bir 'hedefi' olabilir (Diener, 2000; Sheldon ve Lyubomirsky, 2007: 129).

Pozitif psikolojide iyi oluş konusuna ilişkin farklı bakış açıları ve yaklaşımlar geliştirilmiştir. Örneğin, hazcılık (hedonizm), iyi oluşu zevk alma ve mutluluk olarak görmekle öznel iyi oluş kavramını temsil etmektedir (Demirci ve Ekşi, 2015: 11). Mutçuluk (eudaimonizm) ise iyi oluşu, mutluluğun ötesindeki bir olgu, öznel potansiyeli gerçekleştirme ve "insanın tam anlamda fonksiyonda bulunması" şeklinde tanımlamaktadır (Ryan ve Deci, 2001: 143; Waterman, 1993: 678).

Ryff (1989) geliştirdiği çok boyutlu iyi oluş modelinde insanın kendisi ve geçmiş yaşamıyla ilgili olumlu değerlendirmeler yapmasını (özkabul), bir birey olarak sürekli gelişme ve büyüme hissine sahip olmasını (bireysel gelişim), yaşamının anlamlı ve amaçlı olduğuna ilişkin inancını (yaşam amaçları), diğer insanlarla kaliteli ilişkiler kurmasını (diğerleriyle olumlu ilişkiler), yaşamını ve çevresini etkili bir şekilde yönetebilmesini

(çevresel hâkimiyet) ve kendi yaşamını ve geleceğini kendisinin belirleyebilmesini (özerklik) içeren bileşenleri açıklamıştır (Erdem ve Kabasakal, 2015: 83).

Csikszentmihalyi'nin (2005: 47) "Akış (Flow) Teorisi"ne göre, birey iç yaşamını denetleyerek mutluluğa, başka bir ifadeyle "Akış"a ulaşmakta, bilinç uyumlu bir düzen içinde tutmaktadır. Mutluluk, yaşanan dış olaylardan çok, onların nasıl yorumlandığına bağlıdır. Dolayısıyla, insan mutluluğu için çaba sarf etmeli, gelişmeli ve onu korumayı bilmelidir (Göcen, 2013: 104).

Lyubomirsky, Sheldon ve Schkade (2005: 116) kronik mutluluğun formülünü aşağıdaki gibi betimlemişlerdir: Mutluluk = Koşullanma + Yaşam koşulları + Bilinçli aktivite (Chopra, 2009: 13; Seligman, 2002: 45). Diğer bir görüşe göre, tüm isteklerinin karşılandığı insan mutludur. Bu durumda mutluluk, gereksiz ve gerçek olmayan isteklerden arınma, istekleri sınırlama becerisiyle ilişkilidir (Syrovezhkin, 2012: 2).

Bireylerin mutluluğuna neden olan etkenler konusundaki araştırmalar, ekonomik güç (Juster ve Stafford, 1985), amaçlar (Emmons, 1986; Omodei ve Wearing, 1990), yaşam olayları (Costa ve McCrae, 1980; Headey ve Wearing, 1989), etkinlik (Csikszentmihalyi, 1990; Lemon, Bengston ve Peterson, 1972), genetik faktörler (Costa ve McCrae, 1980; Nelson, Kurtz ve Lyubomirsky, 2015), uyum düzeyi (Frederick ve Loewenstein, 1999; Michalos, 1985; Parducci, 1984) vb. gibi mutluluk belirleyicilerini ortaya koymuştur (Akın ve Saticı, 2011: 66; Nelson, Kurtz ve Lyubomirsky, 2015: 253; Özdemir ve Koruklu, 2011: 192).

Mutluluğun sağlıklı olma, yüksek yaşam doyumu, olumlu kişilerarası ve duygusal ilişkiler ve iş yaşamında başarılı olma gibi değişkenlerle ilişkili olduğu bulunmuştur (Cohen ve diğ., 2003; Lu, 1995; Lyubomirsky, King ve Diener, 2005; Özdemir ve Koruklu, 2011). Ayrıca olumlu iyilik halinin bireyi keşfetmeye güdülemede ve stresli yaşam olayları ile baş etmede destekleyici bir işlevinin olduğu da vurgulanmaktadır (Diener ve Diener, 1995; Özdemir ve Koruklu, 2011: 192).

Çalışmada mutluluk algısı, Oxford mutluluk ölçeğiyle (Hills ve Argyle, 2002) ölçülmüş ve tek boyutlu bir çerçeve içerisinde incelenmiştir.

4. Girişimcilik Eğilimi İle Mutluluk Algısı İlişkisi

Bireyin fiziksel, güvenlik, aidiyet ve sevilme, sayılma gibi ihtiyaçlarının yanı sıra kendisini gerçekleştirme ihtiyacı, onun tamlığını, ruhsal dengesini, öznel gereksinimlerini, ahlaki temellerini, gerçekleri kabullenmesini, karşılaşılan sorunların çözümüne odaklılığını ve bilinçli bir anlam arayışını oluşturan ve algısında pekiştiren etkenlerdendirler. Böylelikle, her insanın söz konusu ihtiyaçların karşılanmasına yönelik bir eylem ve faaliyet içerisinde olduğu

varsayılabılır. Bu anlamda bireyin değerleri, kişiliği, içsel motivasyonu, aile yapısı, aldığı eğitim, uygun iş süreçleri vb. gibi alt unsurları içeren girişimcilik eğilimi, çevreye yönelik pozitif tutum, beklentiler, yaşam kalitesini yükseltme isteği, manevi tatmin, iyimserlik, rasyonel ilişki yönetimi vb. ile özdeşleşmektedir. Bunun yanı sıra yaşamdan alınan doyum ve bireyin kendi varlığından, refahından, başarısından, emniyetinden, yaşam kalitesinden duyduğu iç memnuniyetini ifade eden mutluluk (öznel iyi oluş), belirsizliklerle başa çıkma, olayları olumlu yorumlama, iş hayatında başarılı olma, bilinçli bir biçimde çözüm odaklılık psikolojisini geliştirme, bireyi keşfetmeye güdüleme vb. etkenleri de kendi bünyesinde barındırmaktadır. Dolayısıyla, girişimcilik eğilimi ile mutluluk algısı arasında etkileşimsel bir bütünlüğün, olumlu bir korelasyonun olduğu varsayılabılır.

5. Yöntem

5.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Çalışma girişimcilik eğilimi ile mutluluk algısı arasındaki ilişkinin niteliğini araştırmayı amaçlamaktadır. Yapılmış olan geniş literatür taraması ve araştırmanın bulguları ile girişimcilik eğilimi ve mutluluk algısı konularında çalışacak olan araştırmacılara ve uygulayıcılara kaynak ve veri desteği sağlamak, çalışmanın diğer bir amacıdır. Araştırma girişimci adayları olarak görülen üniversite öğrencilerinin girişimcilikle ilgili algı ve tutumlarını ortaya koyma, öğrencilerde girişimcilik anlayışı ve kültürünün benimsetilmesi, kendilerini gerçekleştirme ve girişimcilik boyutları ile mutluluk algısı, yaşam doyumunu arasındaki etkileşimin niteliksel yönden değerlendirilmesinin olası yararlarını tespit etme açısından önem taşımaktadır.

5.2. Araştırmanın Evreni, Örneklemi ve Kısıtları

Araştırma 7 Ocak – 15 Şubat 2016 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evreni, Afyon Kocatepe Üniversitesi ve Kastamonu Üniversitesi İİBF 3. ve 4. sınıf öğrencileridir. Evrenden tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilen AKÜ ve KAÜ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinde 3. ve 4. sınıflarda eğitim gören 291 öğrenci, araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Araştırmanın kısıtları, sadece AKÜ ve KAÜ ve bu üniversitelerdeki İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinin 3. ve 4. sınıf öğrencilerine yönelik olmasıdır.

5.3. Araştırmanın Kapsamı ve Yöntemi

Araştırmada girişimcilik eğilimi ile mutluluk algısını ölçmeye yönelik 72 maddeden oluşan bir anket formu kullanılmıştır. Anket formundaki maddeler Avşar (2007), Hills ve Argyle'in (2002) çalışmalarından alınmıştır. Araştırmada girişimcilik eğilimi, belirsizlik toleransı, bağımsızlık ihtiyacı, risk alma, yaratıcılık, yenilikçilik, insanlarla ilişki, içsel kontrol odağı ve

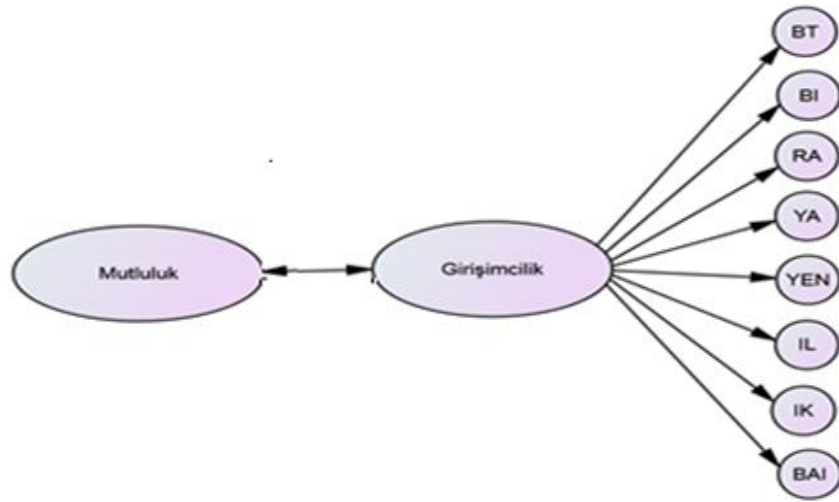

başarım ihtiyacı boyutlarıyla temsil edilmiş ve Avşar (2007) tarafından geliştirilmiş girişimcilik eğilimi ölçeği ile ölçülmüştür. Mutluluk algısı, Oxford mutluluk ölçeği (Hills ve Argyle, 2002) ile değerlendirilmiştir. Ölçeklerin güvenilirlik ve geçerlilik analizleri yapılmıştır.

Girişimcilik eğilimi ve mutluluk algısı ölçeği olmak üzere iki bölümden oluşan anket formu 5 dereceli Likert ölçeğine (1=kesinlikle katılmıyorum, 5=kesinlikle katılıyorum) göre düzenlenmiştir. Veriler SPSS programıyla analiz edilmiş olup, verilerin analizinde yüzde, frekans, faktör analizi, korelasyon, regresyon ve Levene analizleri kullanılmıştır.

5.4. Araştırmanın Modeli ve Hipotezleri

Araştırmanın kavramsal çerçevesi ve boyutsal tanımlamalar doğrultusunda oluşturulan araştırma modeli Şekil 1’de sunulmuştur.

Şekil 1. Mutluluk ve Girişimcilik İlişkisi

Araştırmanın amacına ve sorgulanan boyutların ilişkisel bağlamlarına yönelik olarak aşağıdaki hipotezlerin oluşturulması uygun görülmüştür:

Hipotez 1: Girişimcilik boyutlarıyla mutluluk arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki vardır.

Hipotez 2: Girişimcilik boyutlarıyla üniversiteler arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Hipotez 3: Girişimcilik boyutlarıyla katılımcıların cinsiyeti arasında anlamlı bir ilişki vardır.

6. Araştırmanın Bulguları

Araştırma kapsamında elde edilen demografik veriler Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özellikleri

DEĞİŞKENLER	SAYI	%	DEĞİŞKENLER	SAYI	%
ÜNİVERSİTE			SINIF		
Afyon Kocatepe Üniversitesi	204	70,1	3. SINIF	176	60,5
Kastamonu Üniversitesi	87	29,9	4. SINIF	115	39,5
CİNSİYET			MEDENİ DURUM		
Kız	186	63,9	Evli	2	0,7
Erkek	105	36,1	Bekâr	289	99,3
YAŞADIĞI YER			YAŞ		
Köy	45	15,5	21 ve altı	85	29,2
Kasaba	27	9,3	22	96	33,0
Şehir	183	62,9	23	74	25,4
Metropol	36	12,4	24	22	7,6
			25 ve üzeri	14	4,8

Araştırmada iki üniversiteden toplam 291 öğrenci katılımcı olarak yer almıştır. Katılımcıların payları dikkate alındığında, %70,1 ile AKÜ çoğunluğu oluşturmakta, bunu %29,9 ile KAÜ öğrencileri takip etmektedir. Katılım fakültelerde sınıflar düzeyinde 3. ve 4. sınıflarla sınırlandırılmıştır. Katılımcıların hepsi öğrenci olup, %63,9'u kız ve %99,3'ü bekârdır. %62,9 gibi çoğunluğu şehirlerde yaşamaktadır. Araştırma 3. ve 4. sınıflar üzerinde yapıldığı için, yaş aralığı ağırlıklı olarak 22 yaş ve altındadır.

Tablo 2: Aylık Bazda Aile Geliri ve Öğrencinin Kişisel Harcamaları

AYLIK GELİR	SAYI	%	KUM.%	AYLIK KİŞİSEL HARCAMA	SAYI	%	KUM.%
1300 TL ve altı	46	15,8	15,8	250 TL ve altı	14	4,8	4,8
1301-2000 TL arası	104	35,7	51,5	251-500 TL arası	132	45,4	50,2
2001-3000 TL arası	82	28,2	79,7	501-750 TL arası	64	22,0	72,2
3001-4000 TL arası	31	10,7	90,4	751-1000 TL arası	52	17,9	90,0
4001-5000 TL arası	12	4,1	94,5	1001-2500 TL arası	23	7,9	97,9
5001-10000 TL arası	14	4,8	99,3	2501-5000 TL arası	5	1,7	99,7
10001 TL ve yukarı	2	0,7	100,0	5001 TL ve yukarı	1	0,3	100,0

Ailenin ortalama aylık gelir düzeyleri sorulduğunda, %17,3'ünün asgari gelir düzeyi ve altında yer aldığı görülmektedir. Bunun yanında %63,4 gibi çoğunluk 1301-3000 TL düzeyinde gelire sahip olduklarını beyan etmişlerdir.

Tablo 3: Ebeveyn Meslek Gruplarının Dağılımı

BABA MESLEĞİ	SAYI	%	ANNE MESLEĞİ	SAYI	%
Serbest Meslek	51	17,5	Ev hanımı	231	79,4
Emekli	43	14,8	Emekli	13	4,5
Esnaf /Zanaatkâr	34	11,7	İşçi	9	3,1
Ziraatçı	33	11,3	Eğitimci	8	2,7
İşçi	31	10,7	Serbest Meslek	7	2,4
Memur	22	7,6	Memur	6	2,1
Ulaştırma	18	6,2	Sağlıkçı	5	1,7
Eğitimci	11	3,8	Esnaf /Zanaatkâr	4	1,4
İnşaatçı	10	3,4	İktisatçı	3	1,0
Mimar /Mühendis	8	2,7	Aşçı	2	0,7
Aşçı	7	2,4	Yönetici	1	0,3
İktisatçı	6	2,1	Mimar /Mühendis	1	0,3
Sanayici/İşadamı	4	1,4	Ziraatçı	1	0,3
Güvenlik	5	1,7			
Yönetici	4	1,4			
Sağlıkçı	2	0,7			
Hukukçu	2	0,7			

Anne ve babalarının meslekleri itibarı ile değerlendirildiğinde, babaların mesleği serbest meslek ve emekli grubunda yoğunlaşırken, annelerin mesleğinin ev hanımında yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 4: Girişimcilikle İlgili Alınan Dersler ve Temel Bilgiler

SORULAR	CEVAPLAR			
	Evet	%	Hayır	%
1. Girişimcilik konulu herhangi bir ders aldınız mı?	275	94,5	16	5,5
2. Girişimcilikle ilgili herhangi bir kitap okudunuz mu?	217	74,6	74	25,4
3. Devletin girişimcilere tanıdığı imkânlar hakkında bilginiz var mı?	255	87,6	36	12,4
4. Girişimciliği destekleyen kamu ve özel kuruluşları biliyor musun?	250	85,9	41	14,1

Tablo 4'teki bulgulardan öğrencilerin %94,5 gibi çoğunluğunun önceden girişimcilik konusunda ders aldığı, %74,6 gibi çoğunluğun girişimcilikle ilgili en az bir kitap okuduğu ve yine çoğunluğun devletin girişimcilere tanıdığı imkânları ve konu kapsamındaki kurum ve kuruluşları bildiği anlaşılmaktadır.

Girişimcilik özelliklerinin boyutlarının belirlenmesi için yapılan faktör analizi sonuçları Tablo 5'te gösterilmiştir. Faktör analizi tablosunda toplam tanımlayıcı varyans %55,98 olup, girişimciliğin temel boyutları olan 8 boyutta dağılım sağlandığı görülmektedir. Girişimcilik boyutlarının Cronbach alfa katsayıları 0,653 ile 0,821 arasındadır. Girişimcilik eğilimi ölçeğinin faktör yüklerinin 0,250'nin altında olduğu 10 önerme analizden çıkarılmış, faktör yüklerinin 0,253 ile 0,742 arasında olduğu saptanmıştır.

Tablo 5: Girişimcilik Özellikleri Faktör Analizi Tablosu

GİRİŞİMCİLİK ÖZELLİKLERİ	FAKTÖRLER							Cronbach Alpha α
	YENİLİKÇİLİK	İNSANLARLA İLETİŞİM	BAŞARMA İHTİYACI	RİSK ALMA	İÇSEL KONTROL	BAĞIMSIZLIK İHTİYACI	BELİRSİZLİK TOLERANSI	
BT1. Kurallara karşı çıkmaktan ve kendimden beklenmeyen işi yapmaktan hoşlanırım. BT2. Beklenmedik olaylar karşısında oldukça toleranslıyım. BT3. Ümitsizliğe kolayca kapılmam. BT4. İşimi bölenlere karşı tahammül ederim.							-,266 ,742 ,702 ,276	0,738
Bİ5. Elbise almak için mağazaya tek başıma giderim. Bİ8. Bir şeye inandığımda, başkalarının onayına gerek duymadan o işi yaparım.						,735 ,327		0,694
RA9. Hiç bilmediğim bir yerlere seyahat edebilirim. RA10. Daha çok para kazanmak için borsada riske etmekten çekinmem. RA12. Gece karanlığında bir yerlere gidebilirim.				,560 ,398 ,592				0,804
YA13. Mevcut problemleri çözebilecek orijinal fikir ve düşünceler üretebilirim. YA14. Bir işyerim olursa, yeni fikirleri olan çalışanlarımı her zaman dinlerim.							,396 ,316	0,653
YEN17. Yeni fikirlerin ortaya çıkması için katılımcılık mutlaka sağlanmalıdır. YEN18. İnsan her fikri öğrenmeli ve kendisi için bir sentez oluşturmalıdır. YEN19. Yaşamdan elde ettiğim deneyimleri yeni ürün veya fikirlere dökebilirim.	,611 ,729 ,357							0,710
İL21. İnsanlarla görüşmekten ve onlarla kaynaşmaktan hoşlanırım. İL23. Bireysel zekâdan çok, kolektif zekâyı tercih ettiğimden değişik fikir gruplarına üyeyim. İL24. Müşteriyi kolayca kazanabilirim.		,375 ,597 ,432						0,763
İK26. Bir şeyi yapmaya karar verdiğimde, herhangi bir engel yoksa onu hemen yaparım. İK27. Birilerinin hayatımda beni yönlendirici rol oynamasını istemem.					,279 ,253			0,821
BAİ29. Başkaları ile yarışmak, benim yaşam tarzımdır. BAİ30. İşimi o kadar etkin yaparım ki, başarıma hazını içimde hissederim. BAİ31. Yapacağım işte herkesten iyi olmayı isterim. BAİ32. Yenilmekten hoşlanmam, asla pes etmem.			,669 ,658 ,611 ,663					0,816

R²=0,56; KMO =0,89; Bartlett's Test df:496 ve p=0,00

Girişimcilik boyutları ile mutluluk ölçeği arasındaki anlamlı ilişkinin incelenmesi için yapılan korelasyon analizi bulguları Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6: Girişimcilik Boyutları ve Mutluluk Arasındaki İlişki

	YEN	IL	BAI	RA	IK	BI	BT	YA	MUT
YEN	1								
IL	,555** ,000	1							
BAI	,463** ,000	,367** ,000	1						
RA	,203** ,000	,239** ,000	,284** ,000	1					
IK	,549** ,000	,399** ,000	,476** ,000	,201** ,000	1				
BI	,301** ,000	,281** ,000	,276** ,000	,299** ,000	,308** ,000	1			
BT	,115* ,031	,163** ,002	,178** ,001	,338** ,000	,067 ,212	,121* ,023	1		
YA	,608** ,000	,404** ,000	,431** ,000	,345** ,000	,456** ,000	,316** ,000	,176** ,001	1	
MUT	,448** ,000	,392** ,000	,305** ,000	,170** ,001	,331** ,000	,270** ,000	,120* ,024	,420** ,000	1

**p<0,01 düzeyinde anlamlı.

Korelasyon tablosu incelendiğinde, girişimciliğin yenilikçilik ve yaratıcılık boyutları ile mutluluk arasında orta derecede; insanlarla ilişki, başarıma ihtiyacı, içsel kontrol odağı ve bağımsızlık ihtiyacı boyutları ile mutluluk arasında zayıf derecede anlamlı ilişki olduğu görülmektedir. İlişkinin boyutları ve yönü için mutluluk ve girişimcilik boyutları arasındaki regresyon modeline bakılabilir (Bkz. Tablo 7).

Tablo 7: Mutluluk - Girişimcilik Boyutları İlişkisi

Değişkenler	Katsayılar	σ	β	t	p	Hipotez1
Sbt.	1,986	,133		14,969	,000	
YENİLİKÇİLİK	,095	,036	,179	2,615	,009	✓
İNSAN İLİŞKİ	,086	,030	,163	2,859	,005	✓
BAŞARMA İHT.	,019	,026	,041	,729	,467	
RİSK ALMA	-,011	,023	-,026	-1,982	,032	✓
İÇS. KONTROL	,017	,025	,039	,659	,510	
BAĞIMSIZ İHT	,038	,021	,093	1,930	,038	✓
BELİRSİZ.TOL	,015	,027	,028	,565	,573	
YARATICILIK	,091	,031	,185	2,983	,003	✓

Mutluluk ile yenilikçilik, insanlarla ilişki, bağımsızlık ihtiyacı ve yaratıcılık boyutları arasında pozitif bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Bunun yanında risk alma boyutuyla ilişki negatif yöndedir. Dolayısıyla, beş boyut için birinci hipotez kabul, diğerleri için reddedilmelidir.

Tablo 8: Girişimcilik Boyutlarının Üniversitelere Göre Değişimi

BOYUTLAR	Independent Samples t test							Hipotez-2
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
						Lower	Upper	
YENİLİKÇİLİK	2,798	289	,005	,24183	,08642	,07175	,41191	✓
İNSAN.İLİŞKİ	2,630	289	,009	,22915	,08713	,05766	,40065	✓
BAŞARMA İHT.	1,513	289	,131	,14866	,09825	-,04470	,34203	
RİSK ALMA	1,853	289	,065	,20194	,10895	-,01250	,41638	
İÇS. KONTROL	2,549	289	,012	,29133	,11428	,06536	,51729	✓
BAĞIMSIZ.İHT.	1,551	289	,123	,18281	,11789	-,05029	,41590	
BELİRSİZ.TOL.	2,596	289	,010	,21095	,08127	,05100	,37091	✓
YARATICILIK	2,932	289	,004	,27121	,09251	,08913	,45329	✓

Kolmogorov Smirnov $p > 0,05$

Levene testine göre varyans homojenliği dikkate alınarak düzenlenen Tablo 8’de üniversitelere göre farklılaşma yenilikçilik, insanlarla ilişkiler, içsel kontrol odağı, belirsizlik toleransı ve yaratıcılık olmak üzere beş boyutta görülmektedir. Bu boyutlar için H_1 (2) kabul, diğer boyutlar için reddedilecektir.

Tablo 9: Girişimcilik Boyutlarının Cinsiyete Göre Değişimi

BOYUTLAR	Independent Samples t test							Hipotez-3
	T	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
						Lower	Upper	
YENİLİKÇİLİK	1,758	206,086	,080	,14240	,08099	-,01727	,30207	
İNSAN.İLİŞKİ	,175	216,868	,861	,01409	,08038	-,14433	,17252	
BAŞARMA İHT.	-,889	291	,374	-,07670	,08625	-,24634	,09294	
RİSK ALMA	-6,819	291	,000	-,60096	,08812	-,77428	-,42764	✓
İÇS. KONTROL	1,695	202,648	,092	,17054	,10063	-,02788	,36897	
BAĞIMSIZ.İHT.	-,854	218,993	,394	-,08821	,10332	-,29183	,11541	
BELİRSİZ.TOL.	-,763	291	,446	-,05546	,07264	-,19832	,08741	
YARATICILIK	2,118	190,588	,036	,19000	,08972	,01302	,36698	✓

Levene testine göre varyans homojenliği dikkate alınarak düzenlenen Tablo 9'da cinsiyete göre farklılaşma sadece risk alma ve yaratıcılık boyutlarında görülmektedir. Bu boyutlar için H_1 (3) kabul, diğer boyutlar için reddedilecektir.

7. Sonuç ve Öneriler

İnsanlar günlük yaşamlarında kendi benliklerini, iç ve dış dünya arasındaki psikososyal ve ekonomik dengelerini koruma adına birçok etkileşimsel süreçle yüzleşmektedirler. İç benliğin tatmini ve benliği dışındaki dünya (çevre) tarafından kabul görme ve sayılma, bireyin bir bütün olarak ve sağlıklı bir biçimde var olmasına olanak tanımaktadır. Bu anlamda iç hoşnutluk ve doyumunu temsil eden mutluluk algısı ile değer yaratma, kendini kabul ettirme, çevreyi yönlendirebilme gibi hedefleri öngören girişimcilik eğilimi bireysel tamlık anlayışı (Barbour, 2004) içerisinde araştırılmaya değerlidir.

Araştırmanın bulguları mutluluk ile girişimciliğin yenilikçilik, insanlarla ilişki, bağımsızlık ihtiyacı ve yaratıcılık boyutları arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki, risk alma boyutu arasında negatif bir ilişki olduğunu göstermiştir. Girişimciliğin odak noktası şeklinde tanımlanabilen yenilikçilik (Polat, 2011: 233), bireylerin yeni fikir, ürün, çözüm önerileri, bakış açılarını geliştirmekten duydukları manevi tatmini, farklılık algısını, keşfedilenleri geliştirme arzusunu ve değişim odaklılığı kendi yaşamlarına ilişkin içsel memnuniyetleriyle pekiştirir. İnsanlarla ilişkiler, sosyal gereklilik (Bodur, 1994; Gürsoy, 2006: 14), öz-önemlilik, onaylanma (Champoux, 1996: 180), yaptığı işten zevk alma (Mowen, 1993: 184) vb. gereksinimlerin giderilmesini öngörür. Bağımsızlık ihtiyacı, bireylerin kendi benlikleriyle ilgili özelliklerinin ön plana çıkması (Deci ve Ryan, 2000; Özdemir ve Koruklu, 2011: 193), bağımsız düşünme, öz-yönetim (Koçdar, 2015: 43), karar verme özgürlüğü, psikososyal özerklik vb. bağlamlarda öznel iyi oluşla ilişkilendirilebilir. Yaratıcılık, merak dürtüsü, başkalarının göremediğini görerek farklı tepkiler verebilme, yüksek içsel motivasyon (Saraçoğlu ve Duran, 2009: 141), bilgi paylaşımına açıklık (Yıldırım, 2007: 115), gelecek konusundaki iyimserlik (Sapmaz ve Doğan, 2012: 64) vb. içeriksel temellerle mutlak bir hoşnutluk, mutluluk ve memnuniyete yakındır. Freud (1999: 128) bireylerin kendi yaratıcılıklarıyla ("gündüz düşü" kurabilme yetenekleriyle) gerçek mutluluğa ve doyuma ulaşmaya çalıştıklarını savunur (Atlı, 2012). Aynı zamanda risk alma, her şeyden önce belirsizlik durumuyla ilişkili olduğundan, kaygı (İlhan ve diğ., 2013: 126), korku, hayal kırıklığı (Erdem, 2001; Sitkin ve Pablo, 1992), olumlu duygu kıtlığı (Sheynov, 2006: 37) vb. tepkilere yol açarak, bireylerin ruhsal dengelerini yitirmeleri, özgüven eksikliği, sosyal bilinç kaybı, verim düşüklüğü, tatminsizlik gibi sonuçlara neden olabilmektedir.

Araştırma üniversite öğrencilerine yönelik girişimcilik anlayışı, kültürü ve bilincini oluşturmanın zorunluluğunun, girişimcilik boyutlarının bireylerin başarı, mutluluk, içsel tatmin ve manevi doyumla olan etkileşiminin niteliksel açıdan değerlendirilmesinin ve bu anlamda üniversitelere kendi öğrencilerinin gelecekları ve kariyer potansiyelleri doğrultusunda daha bilinçli bir yaklaşım benimsetmenin önemini vurgulama amacını gütmektedir. Klostren (2000: 338) her üniversitenin girişimciliği harekete geçirmeye yönelik üç temel faaliyette bulunması gerektiğini savunur ve söz konusu faaliyetleri aşağıdaki gibi açıklar: üniversitede tam bir girişimcilik kültürü oluşturmak ve sürdürmek; öğrencilere girişimciliğin bir ders olarak verilmesini sağlamak ve kendi işini kurmak isteyen bireyler için özel eğitim programları hazırlamaktır (Bozkurt ve Alparlan, 2013: 9; Fayolle, 2007: 133; Soylu ve diğ., 2015: 326). Aynı zamanda bu araştırma girişimciliğin çok boyutlu bir olgu olduğunu, bireysel temelde bilinçli bir seçim ve çevrenin desteği ile geliştirilebileceğini hatırlatmayı da hedeflemektedir.

Çalışma Afyon Kocatepe ve Kastamonu üniversitelerinin İktisadi ve İdari Bilimler fakülteleri öğrencilerine yönelik olarak gerçekleştirilmiş ve girişimcilik eğiliminin bireysel mutluluk algısı ile olan ilişkisini araştırmıştır. Bu bağlamda sonraki araştırmalar için girişimciliği daha farklı boyutlar açısından ele alma, diğer psikososyal olgularla olan etkileşimini inceleme, farklı örneklemeler içerisinde değerlendirme, benlik teorileri çerçevesinde irdeleme, girişimciliği tetikleyici ve geliştirici yöntem ve yaklaşımları araştırma önerilebilir.

Kaynakça

- Ağca, V., Yörük, D. (2006). Bağımsız Girişimcilik ve İç Girişimcilik Arasındaki Farklar: Kavramsal Bir Çerçeve. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 8(2), 155-173.
- Akın, A., Satıcı, S. A. (2011). Öznel Mutluluk Ölçeği: Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 65-77.
- Akpınar, S. (2011). *Girişimciliğin Temel Kavramları*. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.
- Aksay, K. (2011). Yenilikçilik Kültürünün Örgütsel Yenilikçilik Üzerine Etkisi: Konya İlinde Faaliyet Gösteren Özel Hastanelerde Bir Uygulama. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Alpkan, L., Keskin, H., Zehir, C. (2002). Girişimcilik Hisleriyle Girişimcilik Potansiyeli Arasındaki İlişki: Gebze ve Civarındaki Girişimciler Üzerine Bir Saha Araştırması. 21. Yüzyılda KOBİ'ler Sempozyumu, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Gazimagosa, Kıbrıs.
- Arslan, K. (2002). Üniversiteli Gençlerde Mesleki Tercihler ve Girişimcilik Eğilimleri. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 3(2), 1-11.
- Arslandaş, C. C. (2001). Girişimcilikte Yaratıcılık ve Yenilik. *Yönetim*, 12(38), 17-23.
- Ataseven, M. (2011). *Ortaöğretim Girişimcilik Ders Kitabı*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Atlı, F. (2012). Edebi Metnin ve Yaratıcılığın Kaynağına Ulaşan Yol: Psikanalitik Edebiyat Eleştirisi. *Turkish Studies*, 7(3), 257-273.
- Avşar, M. (2007). Yüksek Öğretimde Girişimcilik Eğilimlerinin Araştırılması, Çukurova Üniversitesinde Bir Uygulama, *Yüksek Lisans Tezi*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Aydıntan, B., Göksel, A., Ekmekçioğlu, E. B. (2014). Politik Yeteneğin Öğrenci ve Çalışanların Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Mediator (Aracı) Etkisi: Görgül Bir Çalışma. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(3), 95-112.

- Aykan, E. (2012). Girişimciliğin Değişen Yüzü: Ekogirişimcilik. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt: 17, Sayı:3, 195-212.
- Bakan, İ., Eytmiş, A. M., Büyükbese, T., Erşahan, B. (2012). Kahramanmaraş'ta Girişimcilik ve Yenilikçilik: Profesyonel Meslek Gruplarında Bir Alan Çalışması. *II. Bölgesel Sorunlar ve Türkiye Sempozyumu*, 260-267.
- Balaban, Ö., Özdemir, Y. (2008). Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerindeki Etkisi: Sakarya Üniversitesi İİBF Örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 3(2), 133-147.
- Barbour, I. G. (2004). *Bilim ve Din: Çatışma-Ayrışma-Uzlaşma*. Nebi Mehdi, Mübariz Camal (Çev.). İstanbul: İnsan Yayınları.
- Basım, H. N., Şeşen, H. (2008). Çalışanların Kontrol Odaklarının Örgüt İçi Girişimcilik Tutumları İle İlişkisi: Kamu Sektöründe Bir Araştırma. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 63(3), 49-64.
- Bodur, H. E. (1994). *Toplumsal Gerçekliğe Sosyolojik Yaklaşım*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fak. Yay..
- Bozkurt, Ö. Ç., Alparslan, A. M. (2013). Girişimcilerde Bulunması Gereken Özellikler İle Girişimcilik Eğitimi: Girişimci ve Öğrenci Görüşleri. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8(1), 7-28.
- Bozkurt, Ö., Erdurur, K. (2013). Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimindeki Etkisi: Potansiyel Girişimciler Üzerinde Bir Araştırma. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8(2), 57-78.
- Brenkert, G. G. (2009). Innovation, Rule Breaking and The Ethics of Entrepreneurship. *Journal of Business Venturing*, 24(5), 448-464.
- Brice, J. (2002). The Role of Personal Dimension and Occupational Preferences on The Formation of Entrepreneur Intention, *Unpublished Doctorate Dissertation*, Department of Management and Information Systems, Mississippi State University, Mississippi.
- Bülbül, Ş., Giray, S. (2011). Sosyodemografik Özellikler ile Mutluluk Algısı Arasındaki İlişki Yapısının Analizi. *Ege Akademik Bakış*, Cilt: 11, Özel Sayı, 113-123.
- Bygrave, W. D. (1989). The Entrepreneurship Paradigm (I): A Philosophical Look at Its Research Methodologies. *Entrepreneurship: Theory and Practice*, 14, 7-26.
- Caliendo, M., Kritikos, A. (2011). Searching For The Entrepreneurial Personality: New Evidence and Avenues For Further Research. *Iza Discussion Paper No. 5790*, 1-11.
- Çetinkaya Bozkurt, Ö. (2011). *Dünyada ve Türkiye'de Girişimcilik Eğitimi: Başarılı Girişimciler ve Öğretim Üyelerinden Öneriler*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Çoban, A. E., Hamamcı, Z. (2006). Kontrol Odakları Farklı Ergenlerin Karar Stratejileri Açısından İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(2), 393-402.
- Champoux, J. E. (1996). *Organizational Behavior: Integrating Individuals Groups and Processes*. West Publishing Company.
- Chopra, D. (2009). *The Ultimate Happiness Prescription: 7 Keys to Joy and Enlightenment*. New York: Potter/TenSpeed/Harmony.
- Cohen, S., Doyle, W. J., Turner, R. B., Alper, C. M., Skoner, D. P. (2003). Emotional Style and Susceptibility to The Common Cold. *Psychosomatic Medicine*, 65, 652-657.
- Costa, P. T., McCrae, R. R. (1980). Influence of Extraversion and Neuroticism on Subjective Well-Being: Happy and Unhappy People. *Journal of Personality and Social Psychology*, 38(4), 668-678.
- Csikszentmihalyi, M. (1990). *Flow: The Psychology of Optimal Experience*. New York: Harper & Row.
- Csikszentmihalyi, M. (2005). *Akış - Mutluluk Bilimi*. Semra Kunt Akbaş (Çev.). Ankara: HYB Yayıncılık.
- Dal', V. I. (2000). *Tolkovnyy Slovar' Russkogo Yazyka*. Sovremennaya Versiya. Moskva: Izd-vo EKSMO-PRESS.
- Damgacıoğlu, M. H., Uygun, R. (2011). Girişimcilik Paradigmasında Dönüşüm: Deneyime Dayalı Girişimci Türleri Üzerine Teorik Bir Değerlendirme. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 6(2), 17-32.
- Das, T. K., Teng, B. S. (1997). Time and Entrepreneurial Risk Behavior. *Entrepreneurship: Theory and Practice*, 22(2), 69-88.
- Deci, E. L., Ryan, R. M. (2000). The "What" and "Why" of Goal Pursuits: Human Needs and The Self-Determination of Behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227-268.
- Demirel, E. T., Tikici, M. (2004). Kültürün Girişimciliğe Etkileri. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*, 2(3), 49-58.
- Demirci, İ., Ekşi, F. (2015). Ergenler İçin Beş Boyutlu İyi Oluş Modeli: EPOCH Ölçeği'nin Türkçe Formunun Geçerliliği ve Güvenirliği. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 9-30.
- Diener, E. (1994). Assessing Subjective Well-Being: Progress and Opportunities. *Social Indicators Research*, 31(2), 103-157.
- Diener, E., Diener, M. (1995). Cross Cultural Correlates of Life Satisfaction and Self-Esteem. *Journal of Personality and Social Psychology*, 68, 653-663.
- Diener, E. (2000). Subjective Well-Being: The Science of Happiness and a Proposal For a National Index. *American Psychologist*, 55, 34-43.

- Doğan, T., Sapmaz, F. (2012). Oxford Mutluluk Ölçeği Türkçe Formunun Psikometrik Özelliklerinin Üniversite Öğrencilerinde İncelenmesi. *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, 25, 297-304.
- Doğan, T., Sapmaz, F., Akıncı Çötök, N. (2013). Öz-Eleştiri ve Mutluluk. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(1), 391-400.
- Duran, C., Saraçoğlu, M. (2009). Yeniliğin Yaratıcılıkla Olan İlişkisi ve Yeniliği Geliştirme Süreci. *Yönetim ve Ekonomi*, 16(1), 57-71.
- Emmons, R. A. (1986). Personal Strivings: An Approach to Personality and Subjective Well-Being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 51(5), 1058-1068.
- Erdem, F. (2001). Girişimcilerde Risk Alma Eğilimi ve Belirsizliğe Tolerans İlişkisine Kültürel Yaklaşım. *Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(2), 43-61.
- Erdem, Ş., Kabasakal, Z. (2015). Psikolojik İyi Olma ve Yetişkin Bağlanma Boyutları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 82-90.
- Fayolle, A. (2007). *Handbook of Research in Entrepreneurship Education: A General Perspective*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing.
- Fatoki, O. O. (2010). Graduate Entrepreneurial Intention in South Africa: Motivations and Obstacles. *International Journal of Business and Management*, 5(9), 87-98.
- Ferrante, F. (2005). Revealing Entrepreneurial Talent. *Small Business Economics*, 25(2), 159-174.
- Frederick, S., Loewenstein, G. (1999). Hedonic Adaptation. In D. Kahneman, E. Diener, & N. Schwarz (Eds.), *Well-Being: The Foundations of Hedonic Psychology*, NY: Russell Sage, New York, 302-329.
- Freud, S. (1999). *Sanat ve Edebiyat*. Ayşen Tekşen Kapkın, Emre Kapkın (Çev.). İstanbul: Payel Yayınları.
- Juster, F. T., Stafford, F. P. (1985). *Time, Goods, and Well-Being*. Survey Research Center, Institute for Social Research. MI: University of Michigan.
- Göcen, G. (2013). Pozitif Psikoloji Düzleminde Psikolojik İyi Olma ve Dini Yönelim İlişkisi: Yetişkinler Üzerine Bir Araştırma. *Toplum Bilimleri*, 7(13), 97-130.
- Güner, H., Korkmaz, Â. (2011). İstihdamın Arttırılmasında Girişimciliğin Önemi: Girişimcilik Destekleme Modeli Olarak İŞGEM'LER. *Çalışma İlişkileri Dergisi*, 2(1), 42-65.
- Güney, S., Nurmakhmatuly, A. (2007). Kültürün Girişimcilğe Etkisi: Kazakistan ve Türkiye Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Kültürelarası Araştırma. *Balkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(18), 62-86.
- Güreşçi, E. (2014). Girişimcilik Eğilimi Üzerine Bir Araştırma: İspir Hamza Polat MYO Örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 9(1), 23-38.
- Gürsoy, Ş. (2006). Sosyal ve Dini Yaşam Açısından Günümüz Orta Anadolu Abdalları – Kırşehir Örneği, *Doktora Tezi*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri (Din Sosyolojisi) Anabilim Dalı, Ankara.
- Hamidi, D. Y., Wennberg, K., Berlund, H. (2008). Creativity in Entrepreneurship Education. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 15(2), 304-320.
- Headey, B., Wearing, A. (1989). Personality, Life Events, and Subjective Well-Being: Toward a Dynamic Equilibrium Model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(4), 731-739.
- Hills, P., Argyle, M. (2002). The Oxford Happiness Questionnaire: A Compact Scale For The Measurement of Psychological Well-Being. *Personality and Individual Differences*, 33(7), 1073-1082.
- Hisrich, R. D., Peters, M. P. (1998). *Entrepreneurship*, 4th ed., Irwin McGraw-Hill, Boston, Mass.
- İlhan, M., Çetin, B., Öner-Sünkür, M., Yılmaz, F. (2013). Ders Çalışma Becerileri ile Akademik Risk Alma Arasındaki İlişkinin Kanonik Korelasyon ile İncelenmesi. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 123-146.
- İşcan, Ö. F., Kaygın, E. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(2), 443-462.
- Kangal, A. (2013). Mutluluk Üzerine Kavramsal Bir Değerlendirme ve Türk Hanehalkı İçin Bazı Sonuçlar. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(44), 214- 233.
- Kantur, D. (2007). Kurumsal Girişimcilik Teması ve Ölçümü. 15. *Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı*, 133-142.
- Karabulut, A. T. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerini ve Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, Cilt: XXVI, Sayı: 1, 331-356.
- Karagöz, Y. ve Kösterelioğlu, İ. (2008). İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeğinin Faktör Analizi Metodu İle Geliştirilmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21, 81-98.
- Karimi, A. I. M., Daryani, M. A. & Rezvanfar, A. (2011). A Conceptual Model of Intrapreneurship in The Iranian Agricultural Extension Organization Implications For HRD. *Journal of European Industrial Training*, 35(7), 632-657.

- Keleş, H. N., Kıral Özkan, T., Doğaner, M., Altunoğlu, A. E. (2012). Ön Lisans Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Uluslararası İktisadi İncelemeler Dergisi*, Yıl: 5, Sayı: 9, 107-118.
- Kesim, M. (2010). *Girişimcilik/Ders Kitabı*. Ankara: Sistem Ofset Basım Yayın.
- Kıncal, R. Y. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (2. Basım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Klofsten, M. (2000). Training Entrepreneurship at Universities: A Swedish Case. *Journal of European Industrial Training*, 24(6), 337-344.
- Koçdar, S. (2015). Çevrimiçi Ortamlarda Öğrenenlerin Öz-yönetim Becerilerinin Geliştirilmesinde Kullanılan Stratejiler ve Araçlar. *AUAd*, 1(1), 39-55.
- Koh, C. H. (1996). Testing Hypotheses of Entrepreneurial Characteristics: A Study of Hong Kong MBA Students. *Journal of Managerial Psychology*, 11(3), 12-25.
- Korkmaz, O. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(2), 209-226.
- Köksal, Y., Bayraktaroğlu, H., Sarı, S. (2014). Tüketicilerin Mutluluk Düzeylerine Göre Markalı Ürünlere Bakışları Üzerine Bir İnceleme; Giyim Sektörü Örneği. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 6(2), 73-81.
- Lambing, P., Kuchl, R. C. (2000). *Entrepreneurship*. Second Edition. Prentice Hall.
- Lemon, B. W., Bengtson, V. L., Peterson, J. A. (1972). An Exploration of the Activity Theory of Aging: Activity Types and Life Satisfaction Among In-movers to a Retirement Community. *Journal of Gerontology*, 27(4), 511-523.
- Littunen, H. (2000). Entrepreneurship and The Characteristics of The Entrepreneurial Personality. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 6(6), 295-299.
- Long, W. (1983). The Meaning of Entrepreneurship. *American Journal of Small Business*, VIII, 47-59.
- Lu, L. (1995). The Relationship Between Subjective Well-Being and Psychosocial Variables in Taiwan. *The Journal of Social Psychology*, 135(3), 351-357.
- Luchsinger, V., Bagby, R. D. (1987). Entrepreneurship and Intrapreneurship: Behaviors, Comparisons, and Contrasts. *SAM Advanced Management Journal*, 52(3), 10-13.
- Luecke, R. (2008). *Entrepreneur's Toolkit, Tools and Techniques to Launch and Grow Your Business / Girişimcinin El Kitabı, Yeni İşinizi Kurup Büyütmek İçin Gerekli Araçlar ve Teknikler*. Ümit Şensoy (Çev.). Harvard Business School Press / T. İş Bankası Kültür Yay.
- Lyubomirsky, S., King, L., Diener, E. (2005). The Benefits of Frequent Positive Affect: Does Happiness Lead to Success? *Psychological Bulletin*, 131(6), 803-855.
- Lyubomirsky, S., Sheldon, K. M., Schkade, D. (2005). Pursuing Happiness: The Architecture of Sustainable Change. *Review of General Psychology*, 9(2), 111-131.
- McClelland, D. C. (1961). *The Achieving Society*. N. J.: D. Van Nostrand Co..
- Michalos, A. C. (1985). Multiple Discrepancies Theory (MDT). *Social Indicators Research*, 16(4), 347-413.
- Mowen, J. C. (1993). *Consumer Behavior* (3rd. Ed.). New York: Macmillan Publishing Company.
- Mueller, S. L., Thomas, A. S. (2001). Culture and Entrepreneurial Potential: A Nine Country Study of Locus of Control and Innovativeness. *Journal of Business Venturing*, 6(1), 51-75.
- Mullis, R. J. (1992). "Measures of Economic Well-Being as Predictors of Psychological Well-Being. *Social Indicators Research*, 26 (2), 119 - 135.
- Myers, D. G., Diener, E. (1995). Who Is Happy? *Psychological Science*, 6(1), 10 - 19.
- Naktiyok, A. (2004). *İç Girişimcilik*. İstanbul: Beta Yayınevi.
- Nelson, S. K., Kurtz, J. L., Lyubomirsky, S. (2015). What Psychological Science Knows About Achieving Happiness. In S. J. Lynn, W. O'Donohue, & S. Lilienfeld (Eds.), *Health, Happiness, and Well-Being: Better Living Through Psychological Science*, Sage, New York, 250-271.
- Norton Jr., I., Moore, T. W. (2006). The Influence of Entrepreneurial Risk Assessment on Venture Launch or Growth Decisions. *Small Business Economics*, 26(3), 215-226.
- Oktay, Z. (2013). Kamu Çalışanlarının İç ve Dış Kontrol Odaklarının Duygusal Zekâyyla İlişkisi. *İdarecinin Sesi*, 158, 79-84.
- Omodei, M. M., Wearing, A. J. (1990). Need Satisfaction and Involvement in Personal Projects: Toward an Integrative Model of Subjective Well-Being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 59(4), 762-769.
- Öneren, M. (2012). İç Anadolu Bölgesindeki Genç Nüfusun Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 7(2), 7-28.
- Özdemir, L. (2015). Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Sosyo-demografik Özellikler Açısından Değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt: 20, Sayı:1, 41-65.

- Özdemir, Y., Koruklu, N. (2011). Üniversite Öğrencilerinde Değerler ve Mutluluk Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt: VIII, Sayı: I, 190-210.
- Özkan, Ş., Emsen, S., Gündoğdu, F., Aksu, H. (2003). Türkiye’de Girişimcilik ve Belirleyicileri: Marmara ve Doğu Anadolu Bölgesi Üzerine Bir Uygulama. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi*, 58(4), 145-172.
- Parducci, A. (1984). Value Judgments: Toward a Relational Theory of Happiness. In J. Eiser (ed.), *Attitudinal Judgment*, Springer, New York, 3-21.
- Polat, D. D. (2011). Girişimcilik Motivasyonu ve İşletme Yenilikçiliği Arasındaki İlişkinin Araştırılmasına Yönelik Turizm İşletmelerinde Bir Araştırma. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 6(2), 227-254.
- Polat, S., Aktop, E. (2010). Öğretmenlerin Duygusal Zekâ ve Örgütsel Destek Algılarının Girişimcilik Davranışlarına Etkisi. *Akademik Bakış Dergisi*, 22, Retrieved from: <http://www.akademikbakis.org/eskisite/22/11.pdf>
- Robinson, P. B., Stimpson, D. V., Huefner, J. C., Hunt, H. K. (1991). An Attitude Approach to The Prediction of Entrepreneurship. *Entrepreneurship: Theory and Practice*, 15, 13-31.
- Ryan, R. M., Deci, E. L. (2001). On Happiness and Human Potentials: a Review of Research on Hedonic and Eudaimonic Well-Being. *Annual Review of Psychology*, 52, 141-166.
- Ryff, C. D. (1989). Beyond Ponce de Leon and Life Satisfaction: New Directions in Quest of Successful Aging. *International Journal of Behavioral Development*, 12(1), 35-55.
- Sagie, A., Elizur, D. (1999). Achievement Motive and Entrepreneurial Orientation: A Structural Analysis. *Journal of Organizational Behavior*, 20(3), 375-387.
- Sapmaz, F., Doğan, T. (2012). Mutluluk ve Yaşam Doyumunun Yordayıcısı Olarak İyimserlik. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(3), 63-69.
- Saraçoğlu, M., Duran, C. (2009). Yaratıcı Girişimcinin Gelişiminde Çevrenin Rolü. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(30), 131-151.
- Schaper, M. (2002). Understanding The Green Entrepreneur. *Greener Management International*, 38, 3-12.
- Seligman, M. E. P. (2002). *Authentic Happiness: Using the New Positive Psychology to Realize Your Potential for Lasting Fulfillment*. New York: The Free Press, Simon and Schuster.
- Shane, S., Locke, A. E., Collins, J. C. (2003). Entrepreneurial Motivation. *Human Resource Management Review*, 13(2), 257-279.
- Sheldon, K. M., Lyubomirsky, S. (2007). Is It Possible to Become Happier? (And If So, How?). *Social and Personality Psychology Compass*, 1(1), 129-145.
- Shere, J. L. (1982). Tolerance of Ambiguity as a Discriminating Variable Between Entrepreneurs and Managers. *Academy of Management Annual Meeting Proceedings*, New York, 404-408.
- Sheynov, V. P. (2006). *Skrytoye Upravleniye Chelovekom (Psihologiya Manipulirovaniya)*. Minsk: AST, Harvest.
- Sitkin, S. B., Pablo, A. L. (1992). Reconceptualizing The Determinants of Risk Behaviour. *Academy of Management Review*, 17(1), 9-38.
- Solmaz, S. A., Aksoy, Ö., Şengül, S., Sarıışık, M. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Girişimci Kişilik Özelliklerinin Belirlenmesi: Turizm Lisans Ve Ön Lisans Öğrencileri Üzerine Bir Alan Araştırması. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16(26), 41-55.
- Soylu, A., Şenel, D., Kalfa, V. R., Kocaalan, M. L. (2015). Girişimcilik Eğitimlerinin Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerine Olan Etkilerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Pamukkale Üniversitesi Honaz Meslek Yüksekokulu Örneği. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 7(3), 311-335.
- Soyşekerci, S., Akatay, A. (2004). Girişimcilik Paradigmalarında Kaymalar ve Girişimcilikte Profil Eksenleri. *TSA*, 8(2-3), 63-76.
- Süral Özer, P., Topaloğlu, T. (2008). Motivasyonda Kapsam Kuramları. Serinkan, C. (Ed.), *Liderlik ve Motivasyon* içinde, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 83-103.
- Syrovezhkin, A. A. (2012). Teoriya Schast'ya Dlya Obschestva Potrebleniya. *Molodezh i Nauka: Sbornik Materialov VIII Vserossiyskoy Nauchno-Tekhnicheskoy Konferentsii Studentov, Aspirantov i Molodyh Uchenyh, Posvyaschennoy 155-letiyu So Dnya Rozhdeniya K. E. Tsiolkovskogo*, Retrieved from: <http://conf.sfu-kras.ru/sites/mn2012/thesis/s034/s034-052.pdf>
- Talih Akkaya, D., Yıldız, E., Koldere Akin, Y. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Girişimci Kişilik Özelliklerinin Değerlendirilmesi: Yalova Meslek Yüksekokulu Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama. *Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(8), 108-122.
- Teoh, H. Y., Foo, S. L. (1997). Moderating Effects of Tolerance For Ambiguity and Risktaking Propensity on The Role Conflict-Perceived Performance Relationship: Evidence From Singaporean Entrepreneurs. *Journal of Business Venturing*, 12(1), 67-81.
- Tikici, M., Aksoy, A. (2009). *Girişimcilik ve Küçük İşletmeler*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Tunç, B. (2007). İşletmelerde Yaratıcılık, Yenilikçilik, Girişimcilik Yönetimi, *Yüksek Lisans Tezi*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

- Uluköy, M., Demireli, C., Kahya, V. (2013). KOSGEB Girişimcilik Eğitimi Kurslarına Katılan Katılımcıların Girişimcilik Profiline Yönelik Bir Alan Araştırması. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8(2), 79-96.
- Waterman, A. S. (1993). Two Conceptions of Happiness: Contrasts of Personal Expressiveness (Eudaimonia) and Hedonic Enjoyment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 64(4), 678-691.
- Wright, M., Westhead, P. & Sohl, J. (1998). Editors Introduction: Habitual Entrepreneurs and Angel Investors. *Entrepreneurship: Theory and Practice*, 22(4), 5-21.
- Yamamoto, G. T. (2009). Mobilized Marketing and the Consumer: Technological Developments and Challenges. New York: Business Science Reference.
- Yıldırım, E. (2007). Bilgi Çağında Yaratıcılığın ve Yaratıcılığı Yönetmenin Önemi. *Selçuk Üniversitesi Karaman İ.İ.B.F. Dergisi*, 12(9), 109-120.